

Z akcijskim raziskovanjem k uram oddelčne skupnosti

Ivanka Oblak

Ravnateljica Osnovne šole Poljane nad Škofjo Loko

ivanka.oblak@guest.arnes.si

Ključno izhodišče, zaradi katerega smo izbrali to področje, je sistematičen pristop do pedagoškega spremljanja dela razrednikov. Zanimalo nas je, ali ure oddelčne skupnosti potekajo racionalno in uspešno, saj je to tudi ravnateljeva odgovornost. Namen raziskave je bil ugotoviti, kakšno je stanje pri izvajanju ur oddelčne skupnosti, in glede na interese in pobude razrednikov prispevati h kakovostnejši izvedbi ur. Razredniki zelo različno izvajajo ure, ki so namenjene vodenju oddelčne skupnosti, in doslej na tem področju na naši šoli še niso delovali usklajeno. Delo razrednika je odgovorno in zahtevno in z medsebojnim sodelovanjem bi si ga lahko olajšali.

Zagotovo so ure oddelčne skupnosti ustrezna priložnost, da učenci bolj sproščeno in kritično sodelujejo pri izmenjavi mnenj o odnosih med vrstniki, o odnosu do delavcev šole in do najširše skupnosti. Druga priložnost se kaže tudi v tem, da bi razredniki lahko timsko sodelovali in v ure oddelčne skupnosti umeščali aktualne vsebine, ki jih ne znamo in ne zmoremo umestiti v učne predmete (izjemne situacije v šolskem in širšem okolju, pogovor o informacijah iz javnih občil, kritične obravnave uspehov/neuspehov šole ali posameznika, kroskurikularne vsebine ...).

Raziskovalno vprašanje, ki smo si ga zastavili za področje spremljanja ur oddelčne skupnosti, je bilo: *Kaj lahko jaz kot ravnateljica prispevam, da bodo ure oddelčne skupnosti bolj uspešne?*

Med uspešno izvajanimi urami oddelčne skupnosti se nam ponuja možnost, da več prispevamo k boljšim odnosom na šoli, in to v obliki preventivne dejavnosti. Razredniki bi lahko z usklajenim delovanjem in timskim delom uresničili več in višje cilje. To vprašanje je pomembno za ravnatelja in šolo kot institucijo.

Kako smo izbrali temo?

Med vsemi nalogami, ki so bile na voljo, teme ni bilo težko najti. Z metodo akcijskega raziskovanja pri urah oddelčne skupnosti smo

realizirali nalogo, ki je že dalj časa čakala v predalu. Ob vseh drugih časovno omejenih zahtevah nam doslej kljub želji po spremljanju teh ur ni uspelo načrtovati in izvesti sodelovanja z razredniki na tem področju. Z vidika pedagoškega vodenja pa je tudi to področje treba umestiti med ravnateljeve naloge, vendar ob obliki neposrednih naročil in obveznosti zmanjka moči in časa za reševanje teoretično odločljivih nalog. Pri odločitvi ni bilo težav, ker je področij, za katera vemo, da ponujajo veliko možnosti za izboljšavo, dovolj. Naloge s tem pristopom smo se lotili prav z zadovoljstvom, ker smo ob odgovornem spremljanju načrtovanega uspešno odpravili zadrego, ki že dalj časa obremenjuje nabor vsebin, ki jih je še treba uresničevati.

Načrtovanje raziskave

Pri teoretičnih podlagah je treba poiskati oporo v predpisih in literaturi, ki jo imamo na voljo. Kot gradivo za te vsebine bomo predstavili nekatera osnovna določila v predpisih za izvajanje ur oddelčnih skupnosti, v drugem delu pa vsebinska izhodišča za strokovno izvajanje ur oddelčnih skupnosti. V zadnjem delu bomo navedli gradiva, ki so lahko učiteljem pri pripravi vsebin za ure oddelčne skupnosti v veliko pomoč.

Šola ima za otroka pomembno socializacijsko vlogo. Prizadevamo si, da bi čim boljše izpolnili naloge štirih stebrov izobraževanja (Delors 1996), in sicer: učiti se, da bi vedeli, učiti se, da bi znali delati, učiti se, da bi znali živeti v skupnosti, in učiti se biti. Učenci sooblikujejo socialni prostor, v katerem dosegamo naslednje specifične cilje:

- zagotavljanje svobode in razvoj odgovornosti, strpnosti ter solidarnosti,
- uvajanje raznolikih oblik in metod dela,
- povečevanje aktivne vloge učencev,
- spodbujanje skladnega telesnega in duševnega razvoja, ki vključuje tudi socialni razvoj,
- povečevanje stopnje vključenosti učencev,
- priprava učencev za kakovostno življenje,
- razvijanje sposobnosti za samostojno, ustvarjalno in kritično mišljenje ter presojanje,
- usposabljanje za samostojno reševanje problemov.

Predstavljene cilje lahko uresničujemo le v ustrezni šolski kul-

turi in klimi, katere pomemben del je kultura in klima oddelčne skupnosti.

Temeljna načela lahko predstavljajo osnovno orientacijo ali okvir za profesionalno opravljanje razrednikovega dela med urami oddelčne skupnosti; gre za:

- načelo celostnega pristopa,
- načelo razvojne usmerjenosti,
- načelo kakovostne organizacije življenja,
- načelo aktualnosti,
- načelo povezovanja, strokovnega sodelovanja in interdisciplinarnosti,
- načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja,
- evalvacijo kakovosti življenja v oddelčni skupnosti.

Pri načrtovanju dela za ure oddelčne skupnosti se morajo razredniki zavedati različnosti vzgojnih ciljev in si prizadevati, da bi poiskali take načine, oblike in metode dela, ki bodo vedno bolj vzpodbujali dejavnost učencev, omogočali njihovo soodgovornost za uro in jim dajali možnost za resnično izkustveno učenje. Tako bi uresničevali tudi trditev, da učiti se pomeni spreminjati se.

Ugotoviti je bilo treba, kako so ure oddelčne skupnosti potekale doslej. Letne priprave za to nalogo so razredniki predstavili drug drugemu in izmenjali mnenja. Nekateri so videli možnost, da ustrezno predstavljene vsebine in pristope vključijo v svoje delo. Dogovarjali smo se o usklajevanju vsebin po triadah. Predvideli smo tudi medkolegialne hospitacije. Po izvedbi predstavitevne ure smo organizirali pogovore o uri in vsi sodelujoči so povedali svoja mnenja o njej.

K izboljšavi v prvem krogu smo povabili razrednike druge in tretje triade (šest razredničark druge in pet razrednikov tretje triade) ter svetovalno delavko. O izvajanju ur oddelčne skupnosti smo v prvem obdobju anketirali tudi učence štirih oddelkov in predstavnike skupnosti učencev šole iz druge in tretje triade.

Zbiranje podatkov je potekalo prek pogovorov na sestankih skupine razrednikov, z učenci pa smo se o njihovih občutkih pogovarjali po urah oddelčne skupnosti. Ankete, opazovanje in pogovori po hospitacijah so potrebni načini zbiranja podatkov.

Iz podatkov smo v prvem krogu ugotovili, ali je hipoteza, da bi lahko izvajanje ur spremenili in izboljšali, sprejeta ali zavržena.

Podatke smo zbirali tako pri razrednikih kot pri učencih, in sicer so razredniki zbrali podatke pri svojih učencih in jih posredo-

vali ravnateljici. Pridobili smo podatke o tem, kako so razredniki ure oddelčne skupnosti izvajali doslej, katere vsebine so obravnavali in kako so z urami oddelčne skupnosti zadovoljni učenci. Za drugi krog smo zbrali primere dobre prakse ter timsko pripravili načrt izvajanja ur oddelčne skupnosti, načrt, ki je postal bogatejši za vertikalno usklajenost.

Raziskava je potekala na matični šoli, sodelovala pa je tudi razredničarka s podružnične šole. Štirje razredniki so v ovrednotenje ur oddelčne skupnosti vključili tudi učence.

Meseca maja smo pripravili in izvedli prvo srečanje z razredniki, na katerem smo predstavili načrt izboljšave. Vprašalnike (posnetek stanja) so sodelujoči izpolnili do konca šolskega leta, do dopustov smo jih analizirali. Avgusta smo sklicali sestanek z razredniki; na njem smo izoblikovali predlog okvirnih vsebin za ure oddelčne skupnosti. Januarja pa smo sklenili drugi krog, ki je prikazal rezultate prizadevanj za izboljšavo.

Informacije smo zbrali od razrednikov, svetovalne delavke ter učencev, in sicer z anketnimi vprašalniki in pogovori z razredniki.

Spremljanje in evalvacija akcijske raziskave sta bila pripravljena tako, da časovni okvir ni bil prezahteven, in ob doslednem uresničevanju načrtovanih nalog in dejavnosti je bilo do začetka naslednjega šolskega leta rezultate našega prvega kroga že mogoče prepoznati. Na osnovi ugotovljenih dejstev in stanja smo pripravili skupni načrt za izvedbo ur oddelčne skupnosti, kar je učiteljem razrednikom delo v novem šolskem letu olajšalo. Kako so bili z izvajanjem po polovici šolskega leta zadovoljni učenci, smo ugotavljali januarja in pričakovali smo, da bodo omenili spremembe na bolje. Ker je analiza anket pokazala, da so učenci bolj zadovoljni, smo ugotovili, da smo dosegli napredek. V primeru, da bi ugotovili slabe rezultate, bi bil naslednji korak iskanje razlogov, zakaj do izboljšave ni prišlo, in zastaviti bi bilo treba nove poti za nadaljevanje raziskave.

Ta del akcijskega raziskovanja je bil najzahtevnejši. Od načrtovanja je namreč posredno odvisen tudi uspeh raziskave. Pojavljajo se dileme, kako bodo predvideni udeleženci sprejeli izziv in kako se bodo vključili v dejavnost. Tudi pri časovnem načrtovanju dejavnosti so pomembne izkušnje o tem, koliko »dodatnih« nalog v določenem času lahko skupina še opravi. Posebej natančno je bilo treba poskrbeti za umeščanje teoretičnih podlag (v obliki izobraževanja) v sodelujočo skupino razrednikov. Pri načrtovanju nas je vodilo osnovno načelo: z majhnimi koraki do uresničitve cilja in z ustrezno izbranim ciljem na pot do pričakovanih rezultatov.

V obeh akcijskih krogih so sodelovali vsi razredniki obeh triad, čeprav so bili njihovi prispevki različni, zato smo ugotovili, da je bilo načrtovanje ustrezno.

Zbiranje in analiza podatkov (uvedba akcije in refleksija)

Vzorec vključenih v raziskavo

V raziskavo je bilo vključenih enajst razrednikov od 4. do 9. razreda, poleg njih še po dva učenca, predstavnika oddelka za šolsko skupnost, in učenci 5. in 8. razreda.

Potek raziskave

Razrednike smo seznanili z akcijskim raziskovanjem o izvajanju ur oddelčnih skupnosti. Pripravili smo anketne vprašalnike za razrednike, učence in starše. Izhodišča za vprašalnike in večino vprašanj smo povzeli iz doktorske naloge Jane Kalin (Kalin 1999; glej preglednici 1 in 2 ter prilogo). Izvedli smo ankete in zbrali mnenja razrednikov o dosedanji praksi pri urah oddelčnih skupnosti. Razredniki so vprašalnike shranili in so jih po določenem času, predvidoma januarja, znova primerjali. V jeseni smo glede na ugotovljeno stanje skupaj sprejeli pobude za izboljšanje in v nadaljevanju spremljali uvajanje izboljšav.

Povzetek anket

Razredniki so odgovorili na nekaj vprašanj, katerih namen je bil ugotoviti, kakšno je stanje pri urah oddelčne skupnosti.

Ure oddelčne skupnosti izvajajo, ker je to potrebno za uspešno sodelovanje z učenci. Tako je menila velika večina anketiranih. En odgovor je bil: *izvajam jih z veseljem*, eden pa: *ker moram*. Več kot polovica anketirancev je sporočila, da opravijo večje število ur, kot je normativno določeno.

Vsebine, ki jih obravnavajo na urah oddelčne skupnosti, so naslednje:

- bonton vedenja, kako se učiti;
- vzgojni načrt šole, nasilje med vrstniki, aktualna problematika;
- odnosi med sošolci, odnos do starejših ljudi, okrogla miza »za in proti«, ocenjevanje dela učiteljice, govorilne ure za učence;

- hišni red, odnos učenec – učitelj in sošolec – sošolka, dejavniki uspešnega učenja;
- učenčeva osebna redovalnica, domače naloge, kaj bom naredil za boljše sodelovanje pri pouku, kaj bom naredil, da bo med poukom manj klepetanja, čiščenje okolice, ločevanje odpadkov;
- nasilje med vrstniki, medsebojna pomoč, dobrotelost in dobrotelne organizacije, medsebojni odnosi;
- humanitarne akcije, škodljivost kajenja, drugačnost, EKO projekt, šola v naravi;
- težave, ki se pojavljajo sproti, teme, ki se vežejo na šolsko skupnost, vedenjske težave in disciplinski problemi;
- sprejetost, medkulturni dialog, pozitivno razmišljanje, socialne igre, medsebojno spoštovanje, reševanje konkretnih težav;
- strah (kako ga razumemo, kako se boriti proti njemu), EKO šola, prijateljstvo (socialna igra), pohvalimo se, stresni dejavniki;
- prijateljstvo, strpnost, skrb za okolje – naravo, splošna problematika med letom.

Kot obliko in metodo dela, ki ju izberejo pri teh urah, so učitelji največkrat navedli skupinsko delo, pogovor in individualno delo, manj pogosto pa frontalno obliko, multimedijško predstavitev teme, okroglo mizo in didaktične igre.

Literaturo za to področje dela izbirajo iz ponudbe šolske knjižnice in na fakulteti, iz osebnega gradiva, s spleta, nasvete najdejo v pogovorih s sodelavci, z vodstvom šole, na izobraževanjih, v pogovoru s šolsko svetovalno službo.

Povzetek anket učencev (5. in 8. razred)

Učenci so po opravljeni uri oddelčne skupnosti odgovorili na vprašanja iz anket. Povzetek odgovorov (preglednici 1 in 2) kaže, da so učenci kritični do razrednikovih osebnih lastnosti in tudi njegovih nalog. Razlike v odgovorih so velike. V 5. razredu bolj poudarjajo vlogo razrednika in ga ocenjujejo višje kot v 8. razredu. Odgovori predstavnikov skupnosti učencev šole (po dva predstavnika oddelkov), pa so bili nekje med obema vrednostma.

Anketni vprašalnik uporabimo zato, ker lahko hkrati poiščemo mnenja o določenih vprašanjih v širšem krogu ciljne populacije, dileme pa se pojavijo glede tega, kako učenci razumejo vprašanja

PREGLEDNICA 1 Pomembnost vlog razrednika

Vloga	(1)	(2)	(3)
1. Ureja odnose z drugimi profesorji in vodstvom šole	4,73	3,00	4,27
2. Posreduje med starši, otroki in šolo kot institucijo	4,07	3,44	3,53
3. Sodeluje s šolsko svetovalno službo	4,40	3,17	4,00
4. Izreka pohvale, vzgojne ukrepe	4,40	3,63	4,64
5. Vodi razredno dokumentacijo	4,93	4,05	3,47
6. Posreduje informacije učencem, staršem	4,87	3,74	4,40
7. Sodeluje s starši, vodi roditeljske sestanke, govorilne ure	4,00	4,21	4,80
8. Svetuje staršem	3,93	3,26	4,14
9. Pozna razmere v družini svojih učencev	2,20	2,68	2,79
10. Vodi razredno skupnost, rešuje razredno problematiko	4,73	3,00	3,93
11. Izvaja razredne ure	3,93	3,74	4,53
12. Spodbuja sodelovanje med učenci	3,93	3,26	4,60
13. Učence spodbuja k aktivnemu svetovanju	3,93	3,37	4,13
14. Opazuje in spoznava razred	4,73	3,16	4,53
15. Razsoja v problemskih situacijah	4,47	3,53	4,50
16. Se zavzame za pravice učencev	4,87	3,47	4,60
17. Vodi, usmerja učenca v nadaljnje življenje	4,00	3,37	4,36
18. Spremlja napredek, razvoj učenca	4,60	3,05	3,93
19. Rešuje osebna vprašanja učencev	4,53	3,26	3,67
20. Pomaga učencem pri učenju	4,60	3,47	4,53
21. Navaja na spoštovanje različnosti	4,60	3,26	4,47
22. Želi svetovati učencem	4,29	3,32	4,73
23. Zna svetovati učencem	4,67	3,11	4,60
24. Vzgaja, oblikuje učence	3,87	3,21	4,13

OPOMBE Naslovi stolpcev: (1) 5. razred, (2) 8. razred, (3) šolska skupnost; 1 – nepomembna, 2 – malo pomembna, 3 – srednje pomembna, 4 – zelo pomembna, 5 – najbolj pomembna.

in določene besedne zveze. Intervju je časovno obsežnejši, tako pri izvedbi kot pri interpretaciji, in zato nekoliko manj ustrezen.

Ponovna opredelitev raziskovalnega problema

Raziskovalno vprašanje za drugi oziroma tretji krog ostaja enako.

Iz dosedanjih dejavnosti z razredniki smo po razpravi sklenili, da smo v prvem krogu izoblikovali načrt razrednikovega dela za ure oddelčne skupnosti in ugotovili, da doslej sodelovanja med razredniki na tem področju po vertikali ni bilo. Uspešno je potekalo sodelovanje med razredniki oddelkov iste stopnje. Predstavili smo literaturo, ki jo ima na voljo šolska knjižnica. Razredniki so bili s timskim delom na tem področju zadovoljni, saj do njega verjetno ne bi prišlo, če jih k temu ne bi usmerili in jim pokazali poti.

PREGLEDNICA 2 Pomembnost razrednikovih osebnostnih lastnosti

Lastnost	(1)	(2)	(3)
1. Zna poslušati	5,00	3,27	4,53
2. Je komunikativen	4,67	2,93	4,13
3. Spoštuje osebnost učenca	4,87	3,27	4,00
4. Zaupa učencem	5,00	3,20	4,27
5. Ima smisel za humor	4,87	2,80	3,87
6. Je osebno urejen (zunanji videz)	4,60	2,67	3,60
7. Se zna vživeti v drugega človeka – je empatičen	4,73	2,87	3,80
8. Je etičen – ne raznaša osebnih informacij	4,87	3,07	3,93
9. Dosledno in pravično rešuje probleme	4,60	3,40	4,27
10. Je pozitivno naravnani do življenja	4,60	3,20	4,40
11. Je prilagodljiv, fleksibilen	4,67	2,80	3,87
12. Veliko zahteva od učencev	3,40	3,73	2,80
13. Je strog	3,60	3,40	2,67
14. Je pravičen in objektiven pri ocenjevanju	4,60	3,40	4,20
15. Ima rad učence	4,73	2,73	4,07
16. Je »resničen« (nenarejen, pristen)	4,73	2,93	4,20
17. Spoštuje različnost	4,93	3,27	4,47
18. Ima rad svoje delo	4,93	3,53	4,40
19. Zna sprejemati kritiko	4,53	2,80	4,13
20. Je zgled učencem – vse, kar govori, tudi dela	4,60	2,80	4,47
21. Je odprt za nove izkušnje – se izobražuje, spreminja	4,67	2,87	4,27
22. Ima čas za učence	4,87	2,93	4,20
23. Opazi težave posameznika	5,00	2,87	4,27
24. Razume stiske in težave učencev	4,87	3,13	4,27
25. Zna ustvariti red	4,73	3,33	4,20

OPOMBE Naslovi stolpcev: (1) 5. razred, (2) 8. razred, (3) šolska skupnost; 1 – nepomembna, 2 – malo pomembna, 3 – srednje pomembna, 4 – zelo pomembna, 5 – najbolj pomembna.

Do januarja so razredniki ugotovili, katere vsebine so skupne vsem in kaj lahko udeleženci pri izmenjavi izkušenj pridobijo (nove metode, druge udeležence pri urah oddelčne skupnosti, isti učitelj v več razredih vodi podobno uro, naslednjič kolega vodi uro v njegovem razredu ...). Z usklajevanjem vsebin pri urah oddelčne skupnosti bomo nadaljevali. Refleksije posameznih udeležencev so potekale v skupini, kjer so izmenjavali izkušnje. Hkrati so se v medsebojni interakciji oblikovale nove ideje in zamisli, kako ravnati v prihodnje.

Po tretjem krogu so razredničarke opravile analizo SPIN, v kateri je mogoče iskati izhodišča za nadaljnje sodelovanje. Ob koncu šolskega leta bomo učencem ponudili vprašalnik o urah oddelčne

PREGLEDNICA 3 Del analize SPIN

Izzivi (priložnosti)	Nevarnosti (kaj bi lahko ogrozilo dejavnosti)
<ul style="list-style-type: none"> • Svetovati učencem pri njihovih osebnih težavah, • vzpodbujati različne dejavnosti, • ustvariti čim boljše razredno klimo in preusmeriti otroke od tekmovalnosti k sodelovanju, • več delavnic, ki bi bile primerne za razvoj komunikacije v razredu, • še več storiti na področju sprejemanja drugačnih učencev, • imeti dinamične roditeljske sestanke, • da se pri urah bolje spoznamo, poglobimo medsebojne vezi • motivirati učence za projekte, • povezati razred kot celoto, • sodelovanje s svetovalnimi delavkami in vodstvom, • odkrit pogovor o težavah, • povedati in argumentirati svoje mnenje, • evalvacija učiteljevega in učenčevega dela. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prisluhnniti le učencu in manj staršem, • prevelik poudarek disciplinskim težavam lahko povzroči zapostavljanje drugih problemov (red, higiena, igra), • nepovezanost med učenci, • da razrednik ne bi le posredoval informacij in uredil administrativnih zadev (le takrat smo vsi skupaj), • nerešene situacije, • premalo smo povezani, ker ne učim celotnega oddelka, • prevelika želja ugajati nekemu (učencem ali učiteljem), • take ali drugačne ankete o učitelju, ki od učencev zahtevajo, naj ocenijo tudi področje učiteljevega dela, ki ga ne pozna, • notranja nesoglasja (med skupinami).

skupnosti in rezultati ankete bodo izhodišče za nadaljnje delo v naslednjem šolskem letu. Junija bomo z razredniki opravili zaključek in evalvacijo in tudi oni bodo odgovarjali na isti vprašalnik, ki so ga izpolnjevali v prvem krogu, na začetku akcijske raziskave. Z njim bomo namreč vzpodbudili razpravo, razmišljanja in dileme, ki ne sodijo samo v te vsebine, saj je pogovor pogosto tekel tudi o širših nalogah razrednikov, kar pa je bilo treba omejiti. Del analize SPIN je predstavljen v preglednici 3.

Razredniki pri teh nalogah ne vključujejo staršev niti nerazrednikov, ki bi lahko bili njihovi kritični prijatelji, tako da je tudi to še neizkoriščena priložnost. Pripravili smo več kolegialnih hospitacij razrednikov na urah oddelčne skupnosti. Ob skupni nalogi in dejavnostih se rešujejo in rešijo dileme, ki imajo širši pomen in v načrtovanju po metodi akcijskega raziskovanja niso predvidene.

Vesela sem, da je bil odziv razrednikov zelo dober. To so dokazali z dejavnostmi in s tem, da so sprejeli sodelovanje na tem področju. Ocenjujem, da smo cilj dosegli, ker sem in bom še prispevala k temu, da bodo ure oddelčne skupnosti uspešnejše. Razredniki so v tem slabem letu z ustreznim vodenjem zaznali in sprejeli timski pristop pri izvajanju ur oddelčne skupnosti in se že dogovarjajo o nadaljnjem sodelovanju.

Po intenzivnejšem spremljanju razrednikovega dela na pod-

ročju izvajanja ur oddelčne skupnosti smo ugotovili, da so razredniki pri teh urah vpeti v tradicionalne okvire, spremljali pa smo uri, ki sta dokazali, da je pri oblikah in metodah dela že prišlo do sprememb in da se je vloga učencev povečala. Razredniki, ki so bili navzoči pri teh dveh urah, so ju sprejeli z navdušenjem, saj sta bili učinkoviti in kakovostni, hkrati pa so ugotovili, da tak način dela zahteva dodatne in zahtevnejše priprave.

Na pogovorih in ob spremljanju ur oddelčne skupnosti se je izkazalo, da bi morali učenci dobiti več priložnosti pri pripravi in izvedbi ur. Pri načrtovanju dela bo treba upoštevati dejavnejšo vlogo učencev, in to bo naslednji korak, ki ga bo treba intenzivneje ureničevati v drugi triadi, da si bodo učenci lahko postopoma, glede na svoje zmožnosti, pridobili potrebne spretnosti. Naslednja priložnost se kaže v tretji triadi, saj so učenci takrat že sposobni voditi te ure, seveda pod vodstvom razrednika. Pri dosedanjem spremljanju ur oddelčne skupnosti je bila namreč izražena bojazen, da učencem še ne dajemo dovolj priložnosti za to, da bi ob določenih izzivih izrazili svoje razmišljanje.

Literatura

- Delors, J. 1996. *Učenje: skriti zaklad: poročilo Mednarodne komisije o izobraževanju za enaindvajseto stoletje, pripravljeno za UNESCO*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Kalin, J. 1999. Razredništvo v poklicni socializaciji gimnazijskega razrednika. Doktorska disertacija, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.

Priloga: Anketni vprašalnik za razrednike

Preberite vsako trditev in označite eno od števil v razponu od 1 do 5 glede na to, koliko z njo soglašate oz. kako ustrezno opisuje vaše vedenje ali doživljanje (1 = trditev zame sploh ne drži, 5 = trditev zame povsem drži):

1. V svoje delo razrednika vlagam veliko truda in prizadevanja.
2. Razreševanje konfliktnih situacij v razredu mi gre dobro od rok.
3. Velikokrat ne vem, kaj naj delamo pri razredni uri.
4. Staršem znam dobro svetovati pri učnih težavah njihovega otroka.
5. Z metodo diskusije pri pouku izgubimo preveč dragocenega časa.
6. Biti razrednik je zame zelo naporno.
7. Manjka mi znanja o spretnostih za reševanje konfliktov.
8. Moj problem je, kako motivirati učence za aktivno sodelovanje pri razrednih urah.

9. Dobro svetujem staršem pri vzgojnih težavah, ki jih imajo z otrokom.
10. Učence težko motiviram za sodelovanje v diskusiji.
11. Rad/-a sem razrednik/razredničarka.
12. Pomembno je, da vedno prislunhem učencu, ki se s problemom obrne name.
13. Pogosto sem v dilemi, kakšen način dela naj uporabim pri razrednih urah.
14. Starše težko pripravim k aktivnemu sodelovanju na roditeljskih sestankih.
15. Diskusija je dobra metoda za oblikovanje in spreminjanje določenega stališča.
16. Delo razrednika je predvsem posredovanje ustreznih informacij in znanja.
17. Učencem znam svetovati pri reševanju njihovih problemov.
18. Namen razrednih ur je urejanje administrativnih zadev.
19. Menim, da je naloga razrednika ustvariti pristno povezavo med šolo, učenci in učiteljem.
20. Z diskusijo problem osvetlimo z več zornih kotov.
21. Razumeti moram drugačnost učencev in jo spoštovati.
22. Lahko rečem, da dobro poznam vse svoje učence, njihove slabe in dobre lastnosti.
23. Pri razredni uri je najpomembneje, da rešimo disciplinske probleme.
24. Razrednik si mora skupaj s starši prizadevati pri iskanju rešitev za otrokove težave.
25. Diskusija razvija ustno izražanje in spodbuja učenje za poslušanje.
26. Občutek imam, da sem kot razrednik pri delu z učenci neuspešen/-na.
27. Ne vem, kako naj najdem stik z učenci.
28. Pri razrednih urah se v glavnem ukvarjamo z reševanjem učnih težav.
29. Staršem moram biti kot razrednik vedno na voljo.
30. Menim, da mora učitelj z uporabo različnih učnih metod spodbuditi dejavnost učencev pri pouku.
31. Ob poučevanju si vzamem čas tudi za otroke in njihove starše.
32. Menim, da znam dobro poslušati učence in starše.
33. Vzgajanje učencev ni stvar šole in razrednika.
34. Starši pričakujejo, da bo razrednik naredil vse, česar oni niso.
35. Menim, da znam v razredu ustvariti pozitivno vzdušje.
36. V šolah bi morali uvesti možnost individualnih pogovornih ur s posameznimi učenci.

37. Starši se ne zavedajo nujne povezanosti med razrednikom in starši pri delu za otroka.
38. V odnosu med razrednikom in učenci je treba ohraniti določeno razdaljo (distanco).
39. Naloga razrednika je osebno oblikovanje učencev (posredovanje vrednot učencem).